

- докт. пед. наук : 13.00.04 / Ирина Александровна Винер-Усманова ; НГУФК им. П. Ф. Лесгафта. – СПб., 2013. – 47 с.
18. Gordon A.M. Motor learning: Application of principles to pediatric rehabilitation / A.M. Gordon & R.A. Magill // In S.K. Campbell, R.J. Palisano, & M.N. Orlin (Eds.) Physical therapy for children (4th ed.), St. Louis, MO: Elsevier. – 2012. – pp. 151-174.
19. Code of points Rhythmic Gymnastics 2013-2016. Version September 19 : the English version is the official text / Federation internationale de gymnastique. – 2012. – 35 p. – Режим доступа: www.slideshare.net/.../code-of-pointsgr-2012. – 12.10.12.
20. Lurdes Ávila-Carvalho. Analysis of the Technical Content of Elite Rhythmic Gymnastics Group Routines / Ávila-Carvalho Lurdes, Maria da Luz Palomero, Panaginota Klentrou and Eunice Lebre // The Open Sports Science Journal. – 2012 – № 5 – pp. 146-153.
21. Kwitniewska Anna. Quantitative and Qualitative Analysis of International Standing in Group Competition in the Sport of Rhythmic Gymnastics / Anna Kwitniewska // Baltic Journal of Health and Physical Activity. – 2009. – № 2. – pp. 118-125.
22. Whaley D. 'A life span developmental approach to studying sport and exercise behaviour', in Tenenbaum, G. and Eklund, R. (eds) Handbook of Sport Psychology (3rd edition). NJ: John Wiley and Sons. ISBN: 978-0471738-11-4. – Hoboken, 2007. – pp. 645–661.
23. Czajkowski Zbigniew. Motywacja i pobudzenie w dzialnosci sportowej / Zbigniew Czajkowski // Tezy do referatow spolecznych wykladowcow. – 1998. – pp. 153-157.
24. Siedentop D. Complete Guide to Sport Education / D. Siedentop, P. Hastie// – Champaign, Illinois : Human Kinetics. – 2004. – 175 p.
25. Quantitative and Qualitative Analysis of World Standing in Group Competition in the Sport of Rhythmic Gymnastics / Anita Hökelmann, Peter Blaser, Sebastian Scholz, Steffen Plock, Stefanie Viet // International Journal of Performance Analysis in Sport. – V. 6 – № 2 (November), 2006. – pp. 82-87.
26. Polishchuk Tetyana. The Balance and Jumping Ability of Artistic Gymnastics Competitors of Different Ages / Tetyan Polishchuk, Monika Mosakowska // Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw, MEDSPORTPRESS – Poland, 2007. – Volume 13. – Nr 1. – pp. 100-103.
27. Zaporozanow W. Dobor i kwalifikacja do sportu / W. Zaporozanow, H. Sozanski. – Warscawa, 1997. – 114 p.
28. Syvash I. Preparation of young gymnasts to group exercise of rhythmic gymnastics / I. Syvash // Program and book of abstracts 17th International Scientific Congress: Olympic Sport and Sport for All / Development of Olympic Sport and Olympic Education. – China Beijing: Capital University of Physical Education and Sports, 2013. – P. 238–239.
29. Parm AL. Relationships between anthropometric, body composition and bone mineral parameters in 7-8-year-old rhythmic gymnasts compared with controls/ AL. Parm, M Saar, K Pärna, J Jürimäe, K Maasalu, I Neissaar, T Jürimäe // University of Tartu – Estonia, 2011 Sep ; 35(3) – pp. 739-745.

Сотник О.В., Зубрицький Б.Д., Сініцина О.В.

Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне)

СПОРТИВНІ ІГРИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті представлений аналіз контингенту студентів, які відвідують заняття з фізичного виховання і займаються спортом у ВНЗ Рівненської області, зокрема, Національного університету водного господарства та природокористування. Відмічена тенденція до збільшення кількості студентів, які віддають перевагу заняттям спортом. Зазначено, що 55% студентської молоді обирають спортивні ігри, серед яких футбол, баскетбол, волейбол. Для посилення популяризації спортивних ігор у навчальних закладах необхідно впровадження комплексних системних заходів.

Ключові слова: студенти, фізичне виховання, спортивні ігри, шляхи популяризації.

Сотник О.В., Зубрицький Б.Д., Сініцина О.В. Спортивные игры в физическом воспитании студенческой молодежи. В статье представлен анализ контингента студентов, которые посещают занятия с физического воспитания и занимаются спортом в ВУЗах, в частности, Национальном университете водного хозяйства и природоведения. Отмечена тенденция увеличения количества студентов, которые предпочитают заниматься спортом. Указано, что 55% студенческой молодежи выбирают спортивные игры, среди которых футбол, баскетбол, волейбол. Для усиления популяризации спортивных игр в учебных заведениях внедрение комплексных системных мероприятий.

Ключевые слова: студенты, физическое воспитание, спортивные игры, способы популяризации.

Sotnik O.V., Zubritskii B.D., Sinicina O.V. There is the sport playing P.E of student young people. In the article there is the presented analysis of contingent of students that visit reading with P.E and go in for sports in Institutions of higher learning, in particular, National university of water economy and natural history. The tendency of increase of amount of students that prefer to go in for sports is marked. It is indicated that 55% of student young people choose sport games, among that football, basket-ball, volley-ball. For strengthening of popularization of the sport playing educational establishments introduction of complex system events.

Key words: students, P.E, sport games, methods of popularization.

Сучасне реформування системи вищої освіти в Україні та зміни, які відбуваються в галузі фізичної культури і спорту виразно окреслюють проблему організації фізичного виховання у вищому навчальному закладі (ВНЗ) та вказують на необхідність пошуку нових технологій, які сприятимуть формуванню у студента престижності мати високий рівень здоров'я та сприяти вихованню особистісної мотивації. Ряд заходів у системі вітчизняної освіти передбачають збільшення часу на самостійні заняття фізичними вправами, створення навчальних секцій з фізичного виховання, фізичної реабілітації, спортивного виховання, які об'єднують студентів за відповідними спеціалізаціями з видів рухової активності, захворювань, спорту у навчальні групи. Простежується відмова від елементів традиційної системи на користь створення умов для широкого вибору студентами засобів фізичного виховання та спорту, які відповідали б їх запитам, інтересам, стану здоров'я, фізичній і технічній підготовці, спортивній кваліфікації. Переорієнтація навантажень з оздоровчого характеру на тренувальний, підвищення мотиваційної складової, внесення коректив до змісту практичних занять з врахуванням особистих інтересів, вихідного рівня фізичного стану та підготовленості – є основними завданнями в цьому напрямку. Аналіз науково-методичної літератури свідчить про збільшення кількості досліджень щодо запровадження у практику фізичного виховання занять з врахуванням вільного вибору студентами виду спорту на основі принципів спортивного тренування, що передбачає інтенсифікацію навчально-тренувального процесу, більш ефективне використання фізичних вправ з метою оволодіння студентами техніки рухової діяльності, підвищення темпів розвитку психофізичних здібностей і механізмів енергозабезпечення (С.А. Гудима, 1991, І.М. Маломужев, 1991 (легка атлетика); А.І. Драчук, 2001, А.М. Лотарев, 1998 (баскетбол); В.В. Романенко, 2003 (аеробіка), О.Б. Дуліба, 2000 (ритмічна гімнастика), Е.І. Маляр, 2008, Д.В. Бондарев, 2009 (футбол), П.М. Оксьом, 2008 (міні-футбол), Т.С. Ігнатенко, 2009 (волейбол) Д.В. Бойко, 2013 (гирьовий спорт)). У системі фізичного виховання вищих навчальних закладів спортивні ігри посідають чільне місце. Багатьма авторами доведено, що вони підвищують ефективність навчального процесу, сприяють покращенню фізичного стану організму, гармонійному розвитку особистості, розвивають фізичні та розумові якості, а також є доступними, емоційними, видовищними та популярними серед студентської молоді. На практиці спортивних ігор базуються системи фізичної підготовки студентської молоді багатьох країн світу [3,4]. Крім того, потрібно зазначити про недостатнє висвітлення статистичної інформації в науково-методичній літературі щодо кількості студентів, які відвідують заняття з фізичного виховання, займаються обраним видом спорту, зокрема, спортивними іграми. Така інформація необхідна для з'ясування шляхів покращення викладання фізичного виховання у ВНЗ та залучення студентів до занять різними видами спорту.

Мета роботи полягає у визначенні місця спортивних ігор у системі фізичного виховання студентської молоді. Для цього нами був проаналізований контингент студентів, які відвідують заняття з фізичного виховання та спорту у при ВНЗ Рівненської області, а також визначені заходи щодо спортивних ігор серед студентів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Організація предмету «Фізичне виховання», його направленість у ВНЗ має оздоровче спрямування, тоді як тренувальна направленість – комплексний характер (удосконалення фізичних якостей і засвоєння прикладних умінь та навичок, дисципліну, високий рівень мотивації), що знаходить своє відображення у високих показниках фізичної підготовленості. Спорт має величезний потенціал, завдяки якому він здатен впливати не тільки на фізичне здоров'я та вдосконалення людського тіла, але й на особистість людини – її відчуття, емоції, цінності, настанови, поведінку, моральні принципи тощо. Студентський спорт для переважної більшості вищих навчальних закладів України є одним з основних компонентів фізичної культури студентської молоді. Саме тому в останні роки чітко спостерігається тенденція до прагнення студентів реалізувати свої потреби в сфері фізичного виховання на заняттях в групах за видами спорту або рухової активності за вибором самих студентів. Визначення того чи іншого виду спорту, яке свідомо здійснює студент, є початком осмисленого вибору форм рухової активності, що задовольняють індивідуальні фізичні та психологічні потреби вільного вибору видів спорту та фізкультурно-спортивних послуг. Можливість систематично займатися обраним видом спорту, вдосконалювати свою спортивну майстерність, а також регулярно приймати участь у змаганнях різного рівня, як правило, надається студентам у вільний від академічних занять час у спортивних секціях з видів спорту. Заняття в спортивних секціях дозволяють максимально залучити обдаровану студентську молодь до занять спортом, а також забезпечити підготовку студентів-спортсменів, зберегти їх спортивну форму. Спортивні секції організуються з тих видів спорту, для яких у ВНЗ є матеріальна спортивна база та можливість забезпечити навчально-тренувальний процес кваліфікованим тренерським складом. Комплектуються секції за статтю, рівнем фізичного стану та за рівнем

спортивної кваліфікації. Наповнюваність студентів в групі та кількість навчального навантаження на тиждень залежать від спортивної підготовленості й регламентуються «Положенням про організацію фізичного виховання і масового спорту в вищих навчальних закладах». Заняття проводять тренери-викладачі, фахівці з фізичного виховання, які мають вищу фізкультурну освіту. Нами були проаналізовані звіти з фізичної культури та спорту за 2010-2013 рр. управління у справах молоді та спорту Рівненської обласної державної адміністрації та дані звітів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП).

Результати таблиці 1 свідчать, що за період 2010-2014 н.р. майже на 25% зменшилась кількість студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації по Рівненській області, зокрема, у НУВГП цей показник зменшився на 23,9%. Кількість студентів, які відвідують заняття з фізичного виховання по Рівненській області за цей період, зменшилась на 26,4%, по НУВГП – на 27%. Аналіз контингенту студентів, які віддають перевагу різним видам спорту, також демонструє тенденцію щодо зменшення показників по області на 18,3% і на 6,3% по НУВГП за цей же період часу. Якщо загальна кількість студентів і студентів, які відвідують заняття з фізичного виховання, зменшилась пропорційно по всіх вузах Рівненської області в цілому, а це пояснюється зменшенням кількості випускників, економічною неспроможністю батьків платити за навчання та іншими причинами, то вважаємо, що показник студентів, які займаються спортом є достатньо стабільним для вищого навчального закладу НУВГП за останні чотири роки. Співвідношення студентів-спортсменів до загальної кількості по НУВГП становить у 2010-2011 н.р. 14,2%, у 2013-2014 н.р. – 17,4%, що вказує на збільшення кількості студентів, які цілеспрямовано займаються спортом. Якщо розглянути даний показник по області в цілому, то слід відзначити, що у 2010-2011 н.р. всього 8,1% студентів займалися в тих чи інших спортивних секціях при вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, а у 2013-2014 н.р. – 8,8%. Дані показники свідчать про тенденцію зростання кількості студентів у вузах, що займаються спортом як по Рівненській, так і НУВГП. Кількість студентів НУВГП на 2013-2014 н.р. складає 31,4% від всіх студентів вузів по Рівненській області і 61,7% студентів, які займаються спортом. У 2010-2011 н.р. показник студентів-спортсменів по НУВГП становив 53,9%.

Таблиця 1

Контингент студентів, які відвідують заняття з фізичного виховання та займаються спортом у ВНЗ* (Рівненська область) за станом на 2010-2014 н.р.

Навчальний рік	К-ть студентів, які навчаються на денній формі навчання		К-ть студентів, які відвідують заняття з фізичного виховання		К-ть студентів, які займаються спортом	
	по Рівненській області	НУВГП	по Рівненській області	НУВГП	по Рівненській області	НУВГП
2010-2011	22034	6759	14427	4267	1785	962
2011-2012	17899	5456	11538	3584	1594	932
2012-2013	16896	5393	11187	3299	1528	880
2013-2014	16439	5169	10622	3115	1459	901

* ВНЗ III-IV рівнів акредитації

На період 2010-2011 н.р. показник кількості студентів-спортсменів з НУВГП складав 53,8% від загальної кількості студентів, які займаються спортом по Рівненській області в цілому, а в 2013-2014 н.р. цей показник значно зріс на 7,9%. Так як спортивні ігри є досить популярними серед студентської молоді, нами було проаналізовано кількість студентів, які віддають перевагу цим видам спорту. Результати свідчать, що 55% студентів займаються спортивними іграми по Рівненській області, зокрема, по НУВГП 49,9% за період 2011-2013 рр. (таблиця 2).

Таблиця 2

Контингент студентів, які займаються спортом у ВНЗ* (Рівненська область) за станом на 2011-2014 н.р.

Навчальний рік	К-ть студентів, які займаються спортом		К-ть студентів, які відвідують заняття зі спортивних ігор		К-ть студентів, які займаються іншими видами спорту	
	по Рівненській області	НУВГП	по Рівненській області	НУВГП	по Рівненській області	НУВГП
2011-2012	1594	932	875	465	719	467
2012-2013	1528	880	864	454	664	426
2013-2014	1459	901	780	434	697	467

* ВНЗ III-IV рівнів акредитації

Показники студентів, які займаються спортивними іграми у ВНЗ Рівненської області є стабільними за останні три роки. Аналіз рисунку 1 свідчить, що серед студентської молоді ВНЗ III-IV рівнів акредитації Рівненської області культивуються наступні види спорту: бадмінтон, баскетбол, волейбол, настільний теніс, футбол, футзал, волейбол пляжний, теніс, софтбол. На першому місці посідає футбол, що складає 26,2% від

загальної кількості студентів, друге – баскетбол (23,5%), волейбол (21,3) на період 2013-2014 н.р.

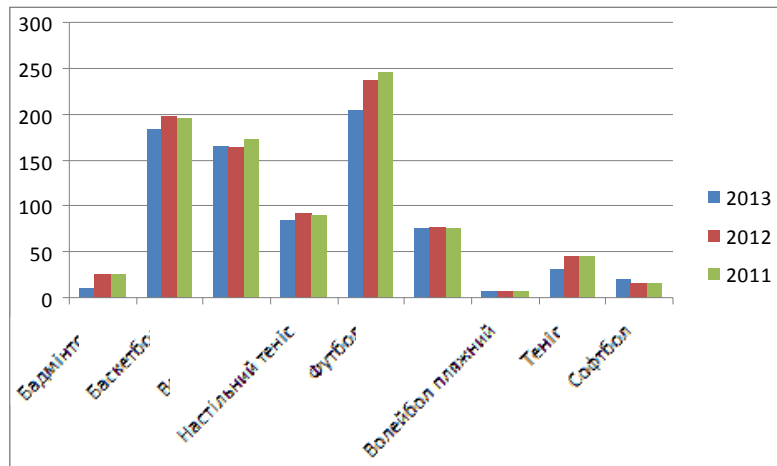

Рис. 1. Види спортивних ігор, якими займаються студенти ВНЗ III-IV рівнів акредитації Рівненської області

Така ж тенденція спостерігається і в НУВГП, в якому більша кількість студентів денної форми навчання займається футболом (31,6%), волейболом (23,5%), баскетболом (21,4%) на період 2013-2014 н.р. (рисунок 2). Але якщо кількість студентів, які займаються баскетболом, волейболом, настільним тенісом залишається однаковою, то показник студентів, що займаються футболом дещо зменшився у порівнянні з 2011-2012 н.р. (34,6%).

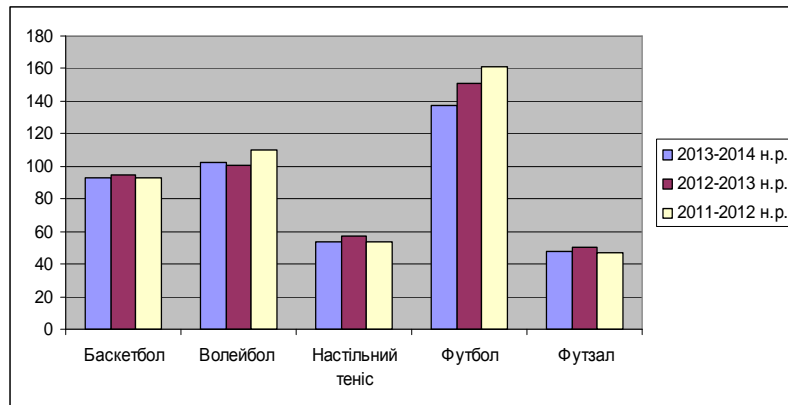

Рис.2. Види спортивних ігор у НУВГП

В Національному університеті водного господарства та природокористування питаннями організації фізичного виховання і спортивної роботи НУВГП займається кафедра фізичного виховання і спортивний клуб «Водник». Кафедра фізичного виховання є головною ланкою в організації обов'язкових занять загальної фізичної підготовки та позанавчальних занять студентів. При університеті є 17 збірних команд: армспорт, баскетбол (чоловіки, жінки), боротьба вільна, волейбол (2 відділення чоловіків, жінки), гирьовий спорт, ритмічна та естетична гімнастика, футбол, міні-футбол, легка атлетика (2), плавання, теніс настільний, шахи. Також сформовано 38 спортивних секцій з наступних видів спорту: футбол-7, міні-футбол-2, легка атлетика-1, волейбол (чол.)-4, вільна боротьба-2, гирьовий спорт-6, баскетбол (чол.)-4, настільний теніс-2, шашки-1, армспорт-5, самозахист (жін.), бокс-2. Всі студенти, які займаються у спортивних секціях, беруть участь у змаганнях Універсиади НУВГП з восьми видів спорту у складі збірних команд інститутів: армспорт, легка атлетика, баскетбол, шахи, волейбол, футбол, гирьовий спорт, настільний теніс та у змаганнях Спартакіади студмістечка з семи видів спорту у складі збірних команд гуртожитків: армспорт, гирьовий спорт, міні-футбол, настільний теніс, шахи, шашки, перетягування канату. Дослідження Сабініна Л.Т. свідчать, що для зміцнення позицій фізичної культури в цілому і спортивних ігор повинна зіграти пропаганда серед учнівської молоді, зацікавленість керівників навчальних закладів у розвитку студентського спорту та студентських спортивних організацій, різних видів спортивних змагань, формування команд вузів і підвищення престижу навчального закладу [1]. Слід зазначити, що популярність спортивних ігор серед студентської молоді залежить від професійного спортивного менеджменту, рекламної політики. Необхідно глибоке вивчення цільової аудиторії і формування соціального «портрету» як потенційного спортсмена-студента, так і вболівальника – споживача спорту як видовища. Аналіз анкетування свідчить, що студентів, які бажають займатися спортивними іграми є більша кількість, тому потрібно створити умови, а саме шукати шляхи розширення матеріально-технічної бази для проведення навчально-тренувальних занять, збільшувати фінансування спортивних програм [2]. Крім того викладачам, потрібно впроваджувати передовий досвід сучасної науки: спортивної медицини, спортивного відбору, сучасних технологій у підготовці спортсменів.

ОТЖЕ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ МОЖНА ЗРОБИТИ ВИСНОВОК, що не дивлячись на зменшення кількості студентів, які навчаються у ВНЗ III-IV рівнів акредитації Рівненської області, кількість студентів-спортсменів є стабільною. У НУВГП цей показник має тенденцію до збільшення. Слід зазначити, що на студентів, які віддають перевагу спортивним іграм припадає 55%, а найбільш популярними серед студентської молоді є футбол, баскетбол, волейбол. Наповнюваність спортивних секцій студентами, наявність спортивних команд з ігрових видів спорту залежить від організаційної діяльності кафедри, керівництва вузу, професійної майстерності викладачів. Для поширення популяризації спортивних ігор у вищих навчальних закладах необхідно впроваджувати спортивний менеджмент, рекламну політику з метою залучення та ефективного використання спонсорських засобів.

У ПОДАЛЬШОМУ ПЛАНУЄТЬСЯ провести порівняльний аналіз популяризації спортивних ігор у вищих навчальних закладах в інших областях України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сабинин Л.Т. Проблемы и перспективы развития игровых видов спорта в ВУЗах г. Красноярска/ Сабинин Л.Т. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей – Харьков, 2009. - N 1. - С. 137-143.
2. Сотник О.В. До проблеми викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах/ Сотник О.В. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2013. - № 1 (21). – С.251-256.
3. Gordon. J., Wang W. A Cross-Cultural Comparison of Canadian and Mainland Chinese University Students' Leisure Motivations// Physical Education and Sport Pedagogy. Volume 30, Is 3, May 2008, p.179-197.
4. Judge. L., Bellar. D., Lee. D., Petersen. J., Wanless. E., Surber. K, Ferkel. R, Simon.L. An Exploratory Study of Physical Activity Patterns of College Students at a Midwest State University in the United States/ The Sport Journal. Retrieved from <http://thesportjournal.org>.

Тихонова Н.В.

Харківська державна академія фізичної культури

ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ СУЧАСНОСТІ

Мета: Обґрунтування моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвіллевої діяльності дітей та молоді сучасності. **Матеріал:** У роботі представлені результати аналізу науково-методичної літератури, основних нормативно-правових актів, що регламентують діяльність позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку. **Результат:** Обґрунтування і розробка моделі забезпечення регламентації фізкультурно-спортивної дозвіллевої діяльності дітей та молоді сучасності дозволить вдосконалити керування діяльністю позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку як складової частини дозвіллевої діяльності. **Висновки:** Практичне використання розробленої моделі сприятиме стійкому збалансованому розвитку мережі позашкільних закладів, заснованому на принципах спадкоємності і взаємозв'язку, дасть можливість наблизити якісні і кількісні показники їх функціонування до державних стандартів, сприятиме поступовому зниженню диспропорцій ресурсного забезпечення окремих закладів, забезпечить стабільні зв'язки позашкільних навчальних закладів із сім'єю, загальноосвітніми закладами, фізкультурно-спортивними організаціями для забезпечення потреб дітей та молоді щодо дозвіллевої діяльності.

Ключові слова: діти, молодь, модель, регламентація, позашкільний навчальний заклад, удосконалення.

Тихонова Н.В. Обоснование модели обеспечения регламентации физкультурно-спортивной досуговой деятельности детей и молодежи современности. Цель: Обоснование модели обеспечения регламентации физкультурно-спортивной досуговой деятельности детей и молодежи современности. **Материал:** В работе представлены результаты анализа научно-методической литературы, основных нормативно-правовых актов, регламентирующих деятельность внешкольных учебных заведений физкультурно-спортивного направления. **Результат:** Обоснование и разработка модели обеспечения регламентации физкультурно-спортивной досуговой деятельности детей и молодежи современности позволит усовершенствовать управление деятельностью внешкольных учебных заведений физкультурно-спортивного направления как составной части досуговой деятельности. **Выводы:** Практическое использование разработанной модели будет способствовать устойчивому сбалансированному развитию сети внешкольных учреждений, основанном на принципах преемственности и взаимосвязи, позволит приблизить качественные и количественные показатели их функционирования с государственными стандартами, будет способствовать постепенному снижению диспропорций ресурсного обеспечения отдельных учреждений, обеспечит стабильные связи внешкольных учебных заведений с семьей, общеобразовательными учреждениями, физкультурно-спортивными организациями для обеспечения